

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет педагогічний

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕМПАУЕРМЕНТ-ПЕДАГОГІКА

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма Дошкільна освіта

Спеціальність A2 Дошкільна освіта

Галузь знань A ОСВІТА

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від «26» серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Емпауермент-педагогіка
Викладач (і)	Мацук Людмила Олександрівна, кандидат педагогічних наук, професор кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти; Марчій-Дмитраш Тамара Михайлівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти
Контактний телефон викладача (ів)	+380506771647 -Людмила МАЦУК; +380977635767- Тамара МАРЧІЙ-ДМИТРАШ
Е-mail викладача	liudmila.matsuk@pnu.edu.ua ; tamara.marchii@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очна / заочна
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій викладачів
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Предметом вивчення навчальної дисципліни «Емпауермент-педагогіка» є сукупність педагогічних принципів, наукових підходів, технологій та практичних механізмів, спрямованих на розширення можливостей дитини як активного суб'єкта освітнього процесу; процеси формування її суб'єктності, автономії, відповідальності, здатності до вибору, самоорганізації, ініціативності й участі; а також педагогічні умови, соціокультурні, екологічні та економічні чинники, що забезпечують сталий та гармонійний розвиток дитини в сучасній дошкільній освіті.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою викладання навчальної дисципліни «Емпауермент-педагогіка» є формування здатності майбутніх вихователів створювати педагогічні умови, що підтримують ініціативність, самостійність, відповідальність, критичність, творчість і лідерський потенціал дитини, сприяють розвитку її суб'єктності та активної участі в різних видах діяльності. Дисципліна спрямована на підготовку педагогів, здатних впроваджувати	

технології емпіаерменту в роботі з дітьми раннього й дошкільного віку, а також рефлексувати й удосконалювати власну професійну діяльність відповідно до принципів емпіаермент-підходу та цілей сталого розвитку.

Мета реалізується через цілі, які, спрямовані на розкриття предмета, завдань та історичного розвитку емпіаермент-педагогіки, формування у здобувачів глибокого розуміння її концептуальних засад та значення для сучасної дошкільної освіти. Реалізація мети передбачає засвоєння студентами екологічного, соціокультурного та економічного вимірів освіти для сталого розвитку та усвідомлення їхнього впливу на становлення суб'єктності, ініціативності й відповідальності дитини. Цілі курсу також охоплюють розвиток здатності аналізувати освітні процеси крізь призму емпіаермент-підходу; формування готовності створювати розвивальне середовище, що підтримує автономію, творчість, активну участь і самовираження дітей; оволодіння технологіями педагогічної взаємодії, спрямованими на розширення можливостей дошкільників у різних видах діяльності; а також формування вміння здійснювати рефлексію та оцінювання власної професійної практики відповідно до принципів емпіаерменту та орієнтирів сталого розвитку.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності.

Фахові компетентності:

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).

КС-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

КС-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.

КС-8. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі й довкіллі.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання:

- ПР-01 Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.
- ПР-06 Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.
- ПР-12 Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.
- ПР-18 Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 90 год

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12/4
практичні	18/6
самостійна робота	60/80

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
5	012 Дошкільна освіта	третій	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб

Тема 1. Предмет і завдання дисципліни «Емпауермент педагогіка». Історія виникнення науки	2/-	2/2	10/14
Тема 2. Емпауермент педагогіка в сучасній дошкільній освіті	2/2	4/-	10/14
Тема 3. Екологічний аспект освіти для сталого розвитку	2/-	4/2	10/12
Тема 4. Соціокультурний аспект емпауермент педагогіки	2/	4/-	10/12
Тема 5. Орієнтири економічної освіти для сталого розвитку	2/2	2/-	10/14
Тема 6. Емпауермент педагогіка в роботі з дітьми дошкільного віку	2/-	2/2	10/14
ЗАГ:	12/4	18/6	60/80

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання курсу	З урахуванням Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в університеті https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf. Вид контролю: 5 сем.- залік (виставляється за поточними оцінками на практичних заняттях у 100б. (90б. пр./10б. КСР). Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra та ін. 02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf Якщо студент не набрав у сумі за всі види роботи з курсу мінімальну кількість балів (50 балів) він може бути
-----------------------------------	--

	рекомендований на повторний курс з вивчення даної дисципліни https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystsyplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf
Вимоги до письмових робіт	Проводяться у тестовому режимі в системі дистанційного навчання університету. Оцінюються за 100-бальною шкалою.
Семінарські (практичні) заняття	Семінарські та практичні заняття проводяться з метою формування у студентів умінь і навичок з курсу, комунікації відповідно до сформульованих завдань, складання презентацій та творчих завдань. Попередня підготовка до розгляду питань, активна участь під час обговорення, обов'язкове виконання усіх завдань, в т.ч. завдань самостійної роботи. Оцінка за такі види роботи враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни (100 б. максимальна оцінка; мінімальна - 50б.).
Умови допуску до підсумкового контролю	Допуском до іспиту є відвідування здобувачем більше 50% практичних занять, виконання завдань творчих завдань, завдань самостійної роботи.
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік; форма здачі комбінована. Якщо здобувач не ліквідував заборгованість та не набрав у сумі мінімальну кількість балів (50 балів) він може бути рекомендований на повторний курс з вивчення даної дисципліни. https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystsyplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: проводиться у формі тестування в електронній дистанційній системі <https://dlearn.pnu.edu.ua>.

Академічна доброчесність. Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах дотримання академічної доброчесності та неприпустимості корупційних проявів відповідно до Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09-1.pdf> – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Студент повинен неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку закладу вищої освіти (ЗВО) інших видів політики, передбачених нормативними документами, що регулюють освітній процес у ЗВО (<https://cnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>).

Під час моделювання різних форм роботи з природи слід надавати посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права; надавати достовірну інформацію про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

У випадку порушення норм академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідної навчальної дисципліни освітньої програми;
- відрахування із закладу освіти;
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

Відвідування занять. Обов'язкове. Лекційні заняття студентом не відпрацьовуються, однак лекційний матеріал студент засвоює в повному обсязі. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком (https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-indyvidualnym-hrafikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf), мають виконати практичні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем.

Неформальна освіта: Згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>) зараховуються результати неформальної освіти в залежності від кількості годин та тем, які повинні відображати матеріал практичних занять. Наприклад, 2 години, які були отримані в результаті неформальної освіти зараховуються як одне практичне заняття з відповідної теми. Обов'язковою умовою визнання результатів неформального навчання здобувача в рамках НД освітньої програми є відповідність цих результатів рівню освіти, на якому реалізується освітня програма.

8. Рекомендована література

1. Гавриш Н., Пометун О. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку: парціальна програма для системи дошкільної освіти. К., 2019. 23 с.
2. Джура Н. М. Інноваційні технології навчання в системі шкільної екологічної освіти : навчально-методичний посібник. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2016. 104 с.
3. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку: Діємо разом: навч.-метод. посібник для використання в роботі з дітьми п'ятого року життя/ Н. Гавриш, О. Пометун / за ред. О. Пометун. Київ, 2017. 128 с.
4. Дошкільнятам про сталий розвиток: маленькі люди великого світу: навч.-метод. посібник для вихователів для дітей молодшого дошкільного віку / Н. Гавриш, О.

Пометун / за ред. О. Пометун. [Бібліотека журналу «Історія і суспільство в школах України: теорія та методика навчання»]. Київ, 2016. 96 с.

Додаткова:

5. Гавриш, Н. Доля країни в руках її маленьких громадян: сталий розвиток з фаховим журналом // *Вихователь-методист дошк. закл.* 2019. № 9. С. 41–44.
6. Гавриш Н. В., Миськова Н.М. Підготовка вихователів до формування у дошкільників навичок, орієнтованих на сталий розвиток. Народна освіта. 2020. Вип. 1. С. 67-73.
7. Грошовенко О., Кондратюк Т. Педагогіка емпайерменту в технології екологічних коміксів. Молодий вчений. № 5.2 (57.2). травень, 2018. С.76-82.
8. Екологія дошкілля. Сталий розвиток : система роботи з дітьми дошк. віку : дит. садок : бібліотека / авт. кол.: Людмила Атаманенко та ін. ; упоряд.: Валентина Семизорова, Ольга Духновська ; ред. рада М. Мосієнко та ін.. Київ : Шк. світ, 2017. 95 с.
9. Іванчук С., Кочнева С. Концепція сталого розвитку в освітньому просторі сучасного закладу дошкільної освіти. Молодий вчений. № 10.1 (62.1). жовтень, 2018 р. С.39-42
10. Коренева І.М. Феномен «освіта для сталого розвитку»: сутність та сучасні особливості концепту. Український педагогічний журнал. 2018. № 2. С.113-123
11. Миськова Н. М. Реалізація технології підготовки майбутніх вихователів до формування в старших дошкільників навичок, орієнтованих на сталий розвиток. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2018. Вип. 58-59. С. 149-155.
12. Ринчовська, Т. Лепбук для реалізації ідей сталого розвитку // *Дошк. виховання.* 2018. № 3. С. 30–31.

Інтернет-ресурси:

13. Миськова Н. Педагогічний тренінг як форма підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до реалізації ідей сталого розвитку. Педагогічний дискурс. 2018. Вип. 24. С. 17-22. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/0peddysk_2018_24_5
14. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти). Нова редакція. 2021. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
15. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року: проект 2017 // United Nations Development Programme. Режим доступу: https://www.undp.org/content/dam/ukraine/docs/SDGreports/UNDP_Strategy_v06_optimized.pdf
16. Цілі сталого розвитку: Україна [Електронний ресурс] : нац. доповідь 2017 / М-во екон. розвитку і торгівлі України. Режим доступу: http://un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf

Викладач: канд.пед. наук, професор, зав.кафедри Людмила МАЦУК